

Utrikesförvaltningens handlingsplan för feministisk utrikespolitik 2019–2022 med inriktning och åtgärder för år 2020

Förord

Kvinnors och flickors rättigheter står under hårt tryck. Det gäller inte minst kvinnors och flickors självklara rätt till sin egen kropp. Framsteg och överenskommelser utmanas. En hållbar utveckling försvåras. Kvinnor möter begränsningar inom ekonomi och handel. Diskriminering och marginalisering av kvinnor och flickor ökar dessutom ofta när andra utmaningar tillkommer, som utdragna konfliktsituationer och humanitära kriser, krympande demokratiskt utrymme, accelererande klimatförändringar och hårdare konkurrens om naturresurser – utmaningar som i hög grad präglar dagens värld.

De många utmaningarna gör det viktigare än någonsin att bedriva en bred och aktiv feministisk utrikespolitik. Drygt fem år med politiken visar att den ger konkreta resultat, inspirerar till efterföljd, bidrar till alliansbyggande och ses som en hoppningivande kraft. Detta ska vi ta fasta på när det globala jämställdhetsarbetet år 2020 får extra stort fokus genom jubileerna för överenskommelserna från FN:s kvinnokonferens i Peking 1995 och för resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet som FN:s säkerhetsråd antog 2000. Vi ska driva på rättighetsagendan i alla forum, sprida vårt systematiska arbete för kvinnor, fred och säkerhet till fler aktörer och engagera oss i de Generation Equality-forum som Mexiko och Frankrike anordnar och som bygger vidare på forumen i Stockholm 2018 och Tunis 2019.

EU spelar stor roll för det globala jämställdhetsarbetet, men behöver göra ännu mer. Därför tog Sverige och Frankrike ett initiativ vid utrikesministermötet i december 2019 som vi nu följer upp med fokus på EU:s styrning, ägarskap, arbetssätt och resurser för jämställdhet.

Vi fortsätter med det metodiska arbete som har blivit ett signum för den feministiska utrikespolitiken. Det betyder att vi har ett tydligt jämställdhetsperspektiv i hela bredden av vår verksamhet. Det betyder också att vi arbetar strategiskt och intersektionellt, med fokus på hela livscykeln och i dialog med alla typer av förändringsaktörer inklusive religiösa aktörer. Samarbete med civilsamhället och näringslivet är centralt liksom att lyfta flickor som samhällsaktörer och betona mäns och pojkars ansvar i arbetet mot våld och för jämställdhet.

Utrikesförvaltningen fortsätter år 2020 att växla upp arbetet inom tre områden:

- *Främjande av kvinnors och flickors ekonomiska och sociala villkor.*
- *Satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.*
- *Stärkt arbete för agendan för kvinnor, fred och säkerhet.*

Genom den feministiska handelspolitiken, som lanserades hösten 2019, ska vi arbeta för jämställdhetsintegrering i handelspolitiken och näringslivsfrämjandet. Vi utvecklar också samspelet mellan demokratisatsningen och den feministiska utrikespolitiken samt går vidare med det initiativ för att bekämpa människohandel och prostitution som Sverige och Frankrike lanserade i mars 2019. Så länge den globala ojämställdheten består och kvinnors och flickors rättigheter står under tryck fortsätter vi att driva en feministisk utrikespolitik. Med full kraft, över hela världen.

Ann Linde

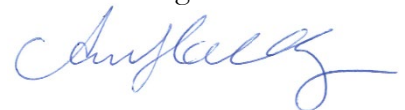
Utrikesminister

Peter Eriksson

Minister för internationellt
utvecklingssamarbete

Anna Hallberg

Utrikeshandelsminister

Innehåll

Förord.....	1
Inledning.....	3
1. Mål 2019–2022 och inriktning för arbetet 2020.....	4
2. Aktörer.....	18
2.1 Övergripande.....	18
2.2 Sverige.....	18
2.3 EU och Norden.....	18
2.4 Närområdet, andra ländergrupper och globalt.....	19
2.5 Multilaterala och globala aktörer.....	19
2.6 Bilaterala aktörer.....	20
3. Verktyg och metoder.....	20
3.1 Övergripande.....	20
3.2 Analys och informationsinhämtning.....	20
3.3 Ansvarsutkrävande och påverkan.....	21
3.4 Agendasättande, arrangemang, delegationer och besök.....	22
3.5 Alliansbyggande, plattformar, vängrupper.....	22
3.6 Dialog för påverkan och informationsinhämtning.....	22
3.7 Främjande och kompetensutveckling.....	23
3.8 Förhandlingar, uppföljningsmekanismer och översyner.....	23
3.9 Rutiner för bidragshantering, rutiner, rapportering mm.....	24
3.10 Tjänster i internationella organisationer, institutioner och fredsfrämjande insatser.....	24
4. Ansvarsfördelning, styrning och stöd för utrikesförvaltningens arbete.....	24
4.1 Ansvarsfördelning och styrning.....	24
4.2 Kommunikationsarbete.....	25
4.3 Kompetensförsörjning- och utveckling.....	26
Bilaga: Förhållningssätt och grundvalar för arbetet med feministisk utrikespolitik.....	27
Övergripande.....	27
Förhållningssättet och kärnan i den feministiska utrikespolitiken.....	27
• Rättigheter.....	27
• Representation.....	27
• Resurser.....	27
Jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet.....	27
Nationella mål.....	28
Internationella konventioner, EU-fördrag etc.....	28

Inledning

Följande handlingsplan pekar ut riktningen för arbetet med den feministiska utrikespolitiken under innevarande mandatperiod, med fokus på år 2020.

Sveriges feministiska regering har som mål att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhet är en målsättning i sig, men också en förutsättning för att nå regeringens utrikespolitiska mål om fred, säkerhet och hållbar utveckling.

Den feministiska utrikespolitiken ska genomsyra hela utrikesförvaltningens verksamhet, och bidra till global jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Arbetet struktureras efter tre R; Rättigheter, Representation och Resurser.

De första fem åren med politiken har varit framgångsrika. Arbetet har gjort avtryck på multilateral, regional och bilateral nivå liksom i EU. Utrikesförvaltningen bygger nu vidare på resultaten och erfarenheterna. Handlingsplanen anger riktningen med mål och åtgärder.

Målen innebär att utrikesförvaltningen ska bidra till alla kvinnors och flickors **i)** fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, **ii)** frihet från fysiskt, psykiskt och sexuellt våld, **iii)** medverkan i att förebygga och lösa konflikter, och i att bygga fred efter konflikt, **iv)** politiska deltagande och inflytande inom alla samhällsområden, **v)** ekonomiska rättigheter och egenmakt, och **vi)** sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR). Målen är breda för att motsvara utmaningarna, täcka den globala agendan och göra det möjligt att samverka med utrikespolitikens olika verktyg.

Till detta kommer att utrikesförvaltningens interna arbete ska stödja och manifesteras politiken.

Handlingsplanen anger inte bara *vad* som ska göras utan även *hur*, vad gäller både verktyg och aktörer. I bilagan redogörs även för centrala förhållningssätt och grundvalar för arbetet.

Handlingsplanen är en del av utrikesförvaltningens verksamhetsplanerings- och resursprocess. På det sättet underlättas genomförandet i samtliga delar av utrikespolitiken. Den årliga uppföljningen gör det möjligt att införliva lärdomar, dra nytta av löpande samråd och synliggöra fler utmaningar.

Under 2020 fördjupas och vidareutvecklas arbetet med målen i handlingsplanen. Alla enheter i Stockholm och utlandsmyndigheter bidrar till genomförandet. Verksamheten fortsätter att omfatta allt från riktade initiativ till långsiktigt förändringsarbete med bäring på alla utrikesförvaltningens tre politikområden.

Med detta breda, djupa och systematiska arbete ska den feministiska utrikespolitiken fortsätta att utvecklas och nå resultat som gör skillnad för människor över hela världen.

1. Mål 2019–2022 och inriktning för arbetet 2020

Målen nedan anger riktningen för den feministiska utrikespolitiken. Målen är breda för att motsvara utmaningarna och för att göra det möjligt att arbeta holistiskt, med samverkande utrikespolitiska verktyg och i linje med politiken för global utveckling, Agenda 2030 och andra nationella och internationella åtaganden. Målen och handlingsplanen utgår från samråd med hela utrikesförvaltningen, liksom med nationella och internationella partners.

A. Utrikesförvaltningen ska bidra till jämställdhet och alla kvinnors och flickors:

1. fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna
2. frihet från fysiskt, psykiskt och sexuellt våld
3. medverkan i att förebygga och lösa konflikter, och i att bygga fred efter konflikt
4. politiska deltagande och inflytande inom alla samhällsområden
5. ekonomiska rättigheter och egenmakt
6. sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR).

B. Utrikesförvaltningens interna arbete ska stödja och manifesteras politiken

Mål 1. Jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna

- Utrikesförvaltningen ska verka för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna i **alla sammanhang och forum**. Centralt är att framhålla individen som rättighetsbärare, motverka diskriminerande lagstiftning och beteenden och nå de människor som är hårdast drabbade av ojämställdhet bland annat genom att inta ett intersektionellt perspektiv och beakta hela livscykeln. År 2020 innebär jubileer för det globala jämställdhetsarbetet, inte minst för Pekingplattformen som fyller 25 år. Sverige ska använda dessa jubileer för att ytterligare driva på rättighetsagendan.
- Utrikesförvaltningen ska verka för att **EU** stärker sitt jämställdhetsarbete. Som ett led i det kommer utrikesförvaltningen att följa upp det initiativ som Sverige och Frankrike tog vid EU:s utrikesministermöte i december 2019 och som riktar in sig på EU:s styrning, ägarskap, arbetssätt och resurser för jämställdhet. År 2020 ligger fokus bland annat på EU:s framtagande av en ny bred handlingsplan för det externa jämställdhetsarbetet (GAP) och EU:s genomförande av handlingsplanen för delområdet kvinnor, fred och säkerhet.
- Utrikesförvaltningen ska utveckla och stödja **allianser, initiativ och plattformar** som sammanför aktörer för strategiskt utbyte och samarbete för jämställdhet. Under 2020 anordnas Generation Equality Forum i Mexiko och Paris för att uppmärksamma Pekingplattformens 25-årsjubileum och etablera samarbeten för konkreta framsteg. Sverige ska vara aktivt i dessa processer och ser forumen som en fortsättning på Stockholm Forum 2018 och Tunis Forum 2019. Sverige ska också verka för att serien fortsätter med ett forum år 2021.
- Utrikesförvaltningen ska fortsatt driva på för kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter i klimatarbetet. Utrikesförvaltningen ska vidare driva att kvinnor och flickor i **humanitära situationer, på flykt och i migration** ska åtnjuta de mänskliga rättigheterna, inklusive SRHR, och att humanitära insatser ska ha ett jämställdhetsperspektiv. År 2020 ligger fokus bland annat på att fortsatt verka för stärkt skydd för kvinnliga människorättsförsvarare, inklusive miljöförsvarare, samt på att fortsätta bevaka att kvinnors och flickors rättigheter beaktas i genomförandet av de globala migrations- och flyktingramverken. Här ingår målet om att flickor och pojkar på flykt ska få tillgång till utbildning inom tre månader.
- Utrikesförvaltningen ska motverka **människohandel och prostitution**. År 2020 ska fokus framför allt ligga på påverkansarbete i Europa. I detta är det viktigt att sprida de positiva erfarenheterna av den svenska sexköpslagstiftningen. Samarbete söks med länder med en liknande modell, bland annat genom den diplomatiska offensiv som Sverige och Frankrike lanserade i mars 2019. Även samverkan med civilsamhällesorganisationer som arbetar mot människohandel ska eftersträvas.

- **Flickor** är oproportionerligt missgynnade till följd av sitt kön och sin ålder. Särskilt relevant för flickor är lika tillgång till utbildning, information och tjänster kopplade till SRHR samt skydd mot våld, diskriminering och skadliga sedvänjor. Flickor som migrerar eller är på flykt är en särskilt utsatt grupp. Utrikesförvaltningen ska särskilt beakta flickors sårbarhet och unika behov samt **kapacitet som aktörer**. Under 2020 innebär detta bland annat att lyfta flickors rättigheter och deras situation i olika globala forum.

Mål 2. Kvinnors och flickors frihet från fysiskt, psykiskt och sexuellt våld

- Utrikesförvaltningen ska bekämpa könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor såväl **normativt som operativt**, inklusive genom att angripa grundorsakerna, fokusera på förebyggande insatser, främja ansvarsutkrävande för sexuella och könsrelaterade brott och lyfta mäns och pojkars roll och ansvar. Arbetet ska under 2020 fortsatt drivas bilateralt, regionalt, i EU och multilateralt inklusive i FN:s generalförsamling, ansvarsutkrävandemekanismer och institutioner samt i FN:s råd för mänskliga rättigheter och universella mekanism för ländergranskning. Särskilt fokus läggs på att bekämpa barn- och tvångsäktenskap.
- Utrikesförvaltningen ska uppmärksamma våld i nära relationer och verka för att fler stater ansluter sig till, och genomför, **Istanbulkonventionen**. År 2020 kommer Sverige att fortsätta stödja nationellt och lokalt arbete för att förebygga våld och se till att utsatta kvinnor får praktiskt, psykosocialt och juridiskt stöd. Metoderna förutses bland annat inbegripa stöd till lokala civilsamhällesorganisationer, strategiska partnerskap med lokala FN-aktörer, politisk dialog och aktiv offentlig diplomati.
- Utrikesförvaltningen ska samverka med alla relevanta aktörer för att motverka könsrelaterat och sexuellt våld i **konflikt och postkonflikt** och särskilt stödja förebyggande arbete, inklusive verka för en integrerad analys av grundorsaker. År 2020 ligger fokus bland annat på att bidra till ett stärkt globalt arbete genom ökat ansvarsutkrävande av förövare och utvecklade mekanismer för att kompensera dem som utsatts för könsrelaterat och sexuellt våld i konflikt.
- Utrikesförvaltningen ska uppmärksamma flickors och kvinnors särskilda utsatthet för terroristgrupperns könsrelaterade och sexuella våld genom att driva frågorna i internationella antiterrorismforum och genom stöd till aktörer, inklusive civilsamhällesorganisationer, som arbetar mot **våldsbejakande extremism**, radikalisering, rekrytering och destruktiva maskuliniteter. År 2020 kommer Sverige bland annat att fortsätta bidra till att kvinnorättsorganisationer och andra civilsamhällesorganisationer kan göra sina röster hörda i det globala arbetet mot terrorism och våldsbejakande extremism, med fokus på den förutsedda revideringen av EU:s rådslutsatser om antiterrorism i externa relationer och det arbete som föregår antagandet av FN:s översynsresolution av FN:s antiterrorismstrategi.
- Utrikesförvaltningen ska betona länken mellan spridning av **vapen** och könsrelaterat våld, och verka för att fler stater ansluter sig till, och genomför, vapenhandelsfördraget (Arms Trade Treaty, ATT). År 2020 kommer arbetet bland annat att inriktas på att följa upp de jämställdhetsinitiativ och diskussioner som Sverige bidrog till i samband med 2019 års möten inom ramen för ATT respektive Ottawafördraget. Som ett led i detta fortsätter Sverige sitt stöd för, och sin dialog med, civilsamhällesaktörer på området.

- Utrikesförvaltningen ska **motverka straffrihet** för könsrelaterat och sexuellt våld, stärka rättssektorns roll och öka kvinnors och flickors tillgång till rättsväsendet. Utrikesförvaltningen ska vidare bidra till att stärka överlevares tillgång till rättvisa, gottgörelse och adekvat vård och service. År 2020 ligger fokus bland annat på insatser för att stärka nationella institutioner inriktade på kvinnors tillgång till rättvisa och på samarbete med den internationella brottmålsdomstolen i dess arbete mot sexuellt våld.
- Utrikesförvaltningen ska arbeta för genomförande och uppföljning av de gemensamma åtaganden som biståndsgivare har gjort för att förebygga och bekämpa **sexuella utnyttjanden, övergrepp och sexuella trakasserier** inom biståndssektorn. Under 2020 kommer utrikesförvaltningen att, utifrån en intern handlingsplan, särskilt arbeta med att implementera OECD-DAC:s rekommendation för att förhindra och förebygga sexuella utnyttjanden, övergrepp och sexuella trakasserier inom utvecklings-samarbetet och det humanitära biståndet, säkerställa ett effektivt och samlat agerande med övriga berörda svenska myndigheter och civilsamhälle, samt fortsätta driva det normativa arbetet gentemot framför allt FN, EU och de multilaterala utvecklingsbankerna.

Mål 3. Främja kvinnors och flickors medverkan i att förebygga och lösa konflikter, och i att bygga fred efter konflikt

- Utrikesförvaltningen ska utnyttja globala, regionala och bilaterala sammanhang samt inom EU för att driva på genomförandet av **kvinnor, fred och säkerhetsagendan** (Women, Peace and Security, WPS). Sverige ska bland annat stödja genomförandet på landnivå, verka för att EU:s nya handlingsplan på området omsätts i konkreta resultat och följa upp sitt systematiska arbete i FN:s säkerhetsråd. Under 2020 sker detta bland annat vid 20-årsjubileet av den första säkerhetsrådsresolutionen på området (1325) för att få både stater och organisationer att växla upp sitt arbete. Sverige bidrar till 20-årsjubileet genom en rad åtaganden för att genomföra WPS-agendan, inte minst i fält. Sverige lägger också fokus på ledarskapsfrågor kopplade till WPS genom ett samarbete med International Peace Institute (IPI).
- Utrikesförvaltningen ska främja **kvinnors och flickors deltagande som aktörer** i fredsprocesser inklusive genom att bidra med expertis från det kvinnliga medlingsnätverket samt uppmuntra synergier mellan det svenska nätverket och andra liknande nätverk. Vidare ska Sverige stödja lokala kvinnliga ledare och kvinnorättsaktivister och organisationer liksom andra civilsamhällesaktörer som driver WPS-agendan. I linje med detta kommer utlandsmyndigheter under 2020 bland annat att bidra till dialogforum, kapacitetsutveckling och institutionsbyggande. Sverige kommer också att fortsätta verka för en stärkt länk mellan Afrikanska unionens kvinnliga medlingsnätverk (Femwise) och de svenska och nordiska medlingsnätverken. WPS-agendan är även ett genomgående tema för Stockholm Forum on Peace and Development som UD arrangerar tillsammans med Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) i maj 2020.
- Utrikesförvaltningen ska bidra till att kvinnor och flickor inkluderas, och att deras erfarenheter tillvaratas, vid utformning av mekanismer och system för tidig konfliktvarning och vid konfliktanalyser. Jämställdhetsperspektivet ska även integreras i **förebyggande insatser** mot konflikt, radikaliserings och våldsbejakande extremism samt i utvecklingen av sambandet mellan humanitära insatser, utveckling och fred. Under 2020 kommer Sverige att driva på för att dessa frågor systematiskt integreras i översynen av FN:s fredsbyggandearkitektur, i Världsbankens nya konfliktstrategi och i EU:s arbete i konfliktsituationer, inklusive genom det nya biståndsinstrumentet.
- Utrikesförvaltningen ska verka för att EU, FN, Nato och OSSE integrerar ett jämställdhetsperspektiv i sin **fredsfrämjande verksamhet**. Under 2020 kommer Sverige att ta fram riktlinjer för hur WPS-agendan ska integreras under Sveriges ordförandeskap i OSSE 2021 inom vilket Sverige aktivt kommer att driva den feministiska utrikespolitiken i alla relevanta forum. År 2020 ligger fokus bland annat också på att fortsätta följa upp de åtaganden som Sverige har fått in i EU:s pakt för civil krishantering, inklusive att insatserna ska jämställdhetsintegreras, ha

en ökad andel kvinnor och ha jämställdhetsrådgivare. Sverige ska vidare arbeta för att jämställdhetsrådgivare tillsätts i EU:s militära träningsinsatser och i OSSE. Som partnerland ska Sverige även bidra till Natos genomförande av sin handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet.

- Utrikesförvaltningen ska verka för ett jämställdhetsperspektiv på **nedrustnings- och ickespridningsområdet** och för att kvinnliga aktörer deltar i förhandlingar och framtagande av nyckeldokument samt i genomförande av dessa. År 2020 läggs fokus bland annat på att fortsätta verka för förbättrad statistik, stärkta jämställdhetsanalyser samt mer jämställd representation vid internationella möten, inklusive vid översynskonferensen för nedrustnings- och icke-spridningsfördraget (NPT) där Sverige också kommer att fortsätta driva frågan om kärnvapens humanitära konsekvenser och särskilda inverkan på kvinnor och flickor. Arbetet under år 2020 inriktas också på att fortsätta stärka jämställdhetsperspektivet i anföranden, avtal och resolutioner som tas fram i FN:s utskott, kommittéer och andra forum.
- Utrikesförvaltningen ska, med berörda departement, myndigheter och utlandsmyndigheter, genomföra **Sveriges nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet** och fortsätta sitt kontinuerliga samråd om hur arbetet kan vidareutvecklas, inklusive i relation till att nuvarande rapporteringsperiod för planen löper ut år 2020. Under 2020 kommer det att ske en översyn av handlingsplanen liksom en extern utvärdering. Utrikesförvaltningen ska även uppmuntra andra länder att ta fram och genomföra motsvarande planer.

Mål 4. Kvinnors och flickors politiska deltagande och inflytande inom alla samhällsområden

- Utrikesförvaltningen ska främja kvinnors och flickors **representation, deltagande och inflytande** i institutioner, organisationer och processer på multilateral, regional och bilateral nivå. Under år 2020 sker detta bland annat genom att ett flertal svenska utlandsmyndigheter stödjer och uppmuntrar kvinnors politiska deltagande i kommande val. Utrikesförvaltningen ska också fortsätta att verka för att jämställdhetsperspektivet är en naturlig del av de **valobservationsinsatser** som Sverige bidrar till och eftersträva dialog med kvinnliga företrädare på alla nivåer, inklusive inom civilsamhället.
- Utrikesförvaltningen ska i arbetet med **demokratisatsningen** beakta hur Sverige ytterligare kan stärka och tillvarata kvinnors och flickors representation, deltagande och inflytande. Arbetet förväntas under år 2020 innebära ett aktivt påverkansarbete och alliansbyggande på alla nivåer.
- Utrikesförvaltningen ska använda både bilaterala dialoger och EU:s politiska dialog för att främja alla kvinnors och flickor fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter samt deras representation, deltagande och inflytande. Ett viktigt verktyg är framtagandet och uppföljningen av utrikesförvaltningens **rapporter om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer**. År 2020 innebär fortsatt regionvis uppdatering av rapporterna med inriktning på bland annat Amerikaregionen samt Östeuropa och Centralasien.
- Utrikesförvaltningen ska synliggöra och stödja kvinnliga **människorättsförsvarare**, kvinnorrättsorganisationer och andra aktörer som försvarar kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Diskriminerande lagstiftning och andra åtgärder som begränsar deras handlingsutrymme ska aktivt motarbetas och kvinnliga människorättsförsvarares särskilda utsatthet uppmärksammas. Arbetet bedrivs på alla nivåer. Det görs bland annat genom multilateralt normativt arbete, inklusive genom 2020 års Peking+25-process. Det gör även genom lokalt påverkansarbete, olika former av stöd och genom att lyfta fram och på olika sätt förstärka flickors aktörskap.
- Utrikesförvaltningen ska driva ökad respekt för rätten till **ytrande- och åsiktsfrihet**, inklusive genom att verka för stärkt säkerhet och skydd för bland annat kvinnliga människorättsförsvarare, miljöförsvarare, kulturarbetare, journalister och andra medieaktörer. Hot och hat på nätet ska motverkas. Under 2020 kan arbetet bland annat förväntas inbegripa dialog, offentlig diplomati, EU-samarbete och olika typer av kommunikationsinsatser.
- Utrikesförvaltningen ska arbeta för ett jämställdhetsperspektiv och för kvinnors representation i **EU:s strukturer och externa arbete** och i **multilaterala organisationer**, inklusive genom FN:s reformarbete. Under år 2020 ska Sverige bland annat följa upp och driva sitt fokus på jämställdhetsfrågorna inom ramen för EU:s partnerskap med Afrika. Sverige ska också följa upp det svensk-franska jämställdhetsinitiativet inom EU som bland annat kräver ökad kvinnlig representation på

samtliga nivåer inom EU:s externa arbete.

- Utrikesförvaltningen ska driva på jämställdhetsarbetet i de multilaterala **miljö- och klimatfonderna** och i genomförandet av Parisavtalet. Under 2020 kommer Sverige fortsatt att arbeta för jämställdhetsintegrering och för kvinnors och flickors inflytande i miljö- och klimatarbetet samt i arbetet med hav och med biologisk mångfald, inklusive genom samarbeten kring klimatanpassat jordbruk, utveckling av förnybar energi och tillgång till och kontroll av naturresurser.
- Utrikesförvaltningen ska stödja kvinnors och flickors tillgång till **utbildning** och livslångt lärande av god kvalitet liksom kvinnors roll inom forskning. Utvecklings-samarbetet spelar en viktig roll i strävan att uppfylla rätten till utbildning för alla, inklusive de mest utsatta. Under 2020 sker arbetet bland annat genom fortsatt samarbete med partners på bilateral, regional och global nivå, inklusive genom FN, utvecklingsbankerna och forskningsinstitutioner.

Mål 5. Kvinnors och flickors ekonomiska rättigheter och egenmakt

- Utrikesförvaltningen ska verka för kvinnors och flickors ekonomiska rättigheter och egenmakt. Detta handlar **om kvinnors och flickors ekonomiska och sociala villkor genom livscykeln** där viktiga hinder är diskriminerande lagstiftning, sociala normer och attityder samt bristande tillgång till resurser, inklusive till mark och teknologiska och finansiella tjänster. Andra hinder är brist på SRHR och upprätthållande av skadliga sedvänjor som barnäktenskap och tidiga och påtvingade äktenskap. Under 2020 ska Sverige ta särskilda initiativ inom området.
- Utrikesförvaltningen ska vidareutveckla och genomföra den **feministiska handelspolitiken** genom att arbeta för jämställdhetsintegrering i handelspolitiken så att internationell handel medför positiva effekter för kvinnor som producenter, entreprenörer, anställda och konsumenter, på samma sätt som för män. Under 2020 ska Sverige fortsatt verka för att EU inkluderar jämställdhet i sina frihandelsavtal, konsekvensbedömningar och hållbarhetsanalyser samt arbeta för jämställdhet i Världshandelsorganisationen (WTO), liksom i det handelsrelaterade biståndet, Aid for Trade.
- Utrikesförvaltningen ska motverka **lagstiftning och bestämmelser** som inskränker kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt och rättigheter till bland annat land, arv och ägande, inklusive familjelagstiftning, även religiös och traditionell. Att påverka diskriminerande normer och beteenden i samhället är också centralt. Under 2020 bedrivs arbetet bland annat genom bilateral dialog och samarbete med multilaterala aktörer som till exempel Världsbanken samt genom påverkansarbete och utvecklingssamarbete på global, regional och bilateral nivå.
- Utrikesförvaltningen ska verka för kvinnors aktörskap och rättigheter på arbetsmarknaden. Detta ska bland annat ske genom att stödja deras tillgång till **anständigt och produktivt arbete**, inklusive i mansdominerade yrken, samt genom att verka för formalisering av den informella ekonomin där majoriteten av arbetstagarna är kvinnor. Under 2020 kommer arbetet bland annat att inriktas på att främja kvinnors deltagande i processer som syftar till social dialog och verka för att kvinnor finns representerade bland arbetsmarknadens parter, inklusive genom det globala partnerskapet Global Deal som initierats av Sverige i samarbete med OECD och ILO.
- Utrikesförvaltningen ska främja **sociala trygghetssystem** som omfattar hela livscykeln och har ett jämställdhetsperspektiv. Utrikesförvaltningen ska även verka för en jämställd fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och för kvinnors tillgång till yrkes- och vuxenutbildning. Under 2020 kommer arbetet bland annat att bestå i att informera om svenska reformer, ansträngningar och erfarenheter på området. Genom utvecklings-

samarbete kommer Sverige också att fortsätta stödja uppbyggnaden av sociala trygghetssystem som främjar kvinnors ekonomiska egenmakt.

- Utrikesförvaltningen ska bidra till **stärkta resurser för jämställdhet** i alla kontexter, bland annat genom att verka för jämställdhetsbudgetering- och integrering i olika styrdokument, jämställdhetsanalyser baserade på köns- och åldersuppdelad statistik samt stärkt jämställdhetskompetens på strategiska positioner. Under 2020 kommer Sverige bland annat att driva jämställdhet i EU:s nästa budgetram. Det är också centralt att verka för resurser för jämställdhet inom det internationella utvecklingssamarbetet, inte minst i form av resurser för kvinnorätsorganisationer.
- Utrikesförvaltningen ska använda **främjandearbetet** för positiva effekter på jämställdhet. År 2020 ligger fokus bland annat på att genomföra export- och investeringsstrategin med inriktning på ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Utrikesförvaltningen ska vidare stärka, stödja och synliggöra **kvinnors företagande** och affärsnätverk för kvinnor. Under 2020 fortsätter det svenska engagemanget bland annat i samarbete med organisationerna International Trade Centre och Svenska institutet för standarder samt genom ledarskapsprogrammen SHE-Leads och She Entrepreneurs som båda arrangeras av Svenska Institutet.
- Utrikesförvaltningen ska driva på det **hållbara företagandet** genom att fortsätta arbetet inom ramen för ILO:s konventioner och agendan för anständigt arbete, så att alltfler företag bidrar till jämställdhet och kvinnors ekonomiska rättigheter och ser kvinnors deltagande och aktörskap som en viktig resurs för hållbara företagslösningar. Under 2020 kommer en svensk utvecklad plattform för internationellt hållbart företagande som inkluderar jämställdhet, att kommuniceras, inte minst genom regionala insatser.

Mål 6. Kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR)

- Utrikesförvaltningen ska verka för **allas tillgång till SRHR** i alla relevanta forum, inklusive EU, FN och dess fonder och program och i de globala finansieringsmekanismerna, liksom i alla kontexter, inklusive humanitära kriser. De landvinningar som har gjorts på SRHR-området ska försvaras och framsteg ska göras där det är möjligt. Utrikesförvaltningen fortsätter under 2020 att intensifiera sitt arbete för allas rätt att bestämma över sin egen kropp och sexualitet utan diskriminering, våld och tvång.
- Utrikesförvaltningen ska **främja SRHR för alla** genom att bland annat arbeta för minskad barna- och mödradödlighet och ändamålsenlig hälsovård med tillgång till utbildad personal och vatten, sanitet och hygien, bekämpa barn- och tvångsäktenskap och verka för ökad tillgång till sex- och samlevnadsundervisning liksom ökad tillgång till preventivmedel och rådgivning, test och behandling av sexuellt överförbara infektioner. Under 2020 ligger fokus bland annat på att fortsätta arbetet för lagliga och säkra aborter. Exempelvis för flera utlandsmyndigheter dialog om, och bevakar, lagstiftning och lagförslag som begränsar aborträtten. Sverige kommer även att uppmärksamma Barnmorskans år 2020 samt fortsätta samarbetet med Unesco om att nå ut till ännu fler med sexualundervisning.
- Utrikesförvaltningen ska ytterligare **vässa sin ansats för SRHR på alla nivåer** inklusive genom att fortsätta verka för ett tydligt rättighetsperspektiv inom FN-organisationernas och andra svenska samarbetspartners verksamhet. Under 2020 ska bland annat uppföljning ske av de över 1 000 politiska och finansiella åtaganden för SRHR som gjordes i samband med firandet av 25-årsjubileet av Internationella konferensen om befolkning och utveckling (ICPD) i Nairobi i november 2019. Resultatet från ICPD25 ska födas in i Peking+25-processen och i genomförandet av Agenda 2030.
- Utrikesförvaltningen ska under 2020 **driva på arbetet i EU** genom att verka för att unionen har en stark och enad röst i frågorna, vidmakthåller överenskommet språk respektive prioriterar finansieringen för SRHR inom givna budgetramar.
- Utrikesförvaltningen ska fortsätta utveckla Sveriges bilaterala, regionala och globala **partnerskap** i syfte att bevara och stärka internationella överenskommelser på området och bredda ansvarstagandet för det finansiella stödet. Under 2020 fortsätter Sverige att på olika sätt samarbeta strategiskt i syfte att skapa nya och starka allianser för SRHR. Samarbetet omfattar även civilsamhället, ungdomsrepresentanter, religiösa samfund och akademien, som alla är viktiga aktörer för arbetet med SRHR.

- Utrikesförvaltningen ska **motverka normer** som försvårar för kvinnor och flickor och hbtq-personer att åtnjuta sin sexuella och reproduktiva hälsa och sina rättigheter. Detta ska bland annat ske genom samarbete med personer och grupper som är centrala för att påverka dessa normer. Under 2020 planerar Sverige att intensifiera detta arbete, bland annat genom att ta fram ett nytt dialogmaterial om SRHR.
- Utrikesförvaltningen ska bevaka att **humanitära aktörer** lever upp till sina åtaganden vad gäller SRHR. Under 2020 sker detta bland annat genom att bevaka att insatser vägleds av den manual som Inter-Agency Working Group (IAWG) on Reproductive Health in Crises har tagit fram. Sverige ska också verka för att FN:s råd för mänskliga rättigheter behandlar frågor om SRHR i humanitära kontexter.

B. Utrikesförvaltningens interna arbete ska stödja och manifestera politiken

- Utrikesförvaltningen ska vidareutveckla sin **mål- och resultatstyrning** på ett sätt som stärker planering, styrning, resursallokering och resultat av arbetet med politiken.
- Utrikesförvaltningen ska tillämpa **jämställdhetsbudgetering**, jämställdhetsintegrera UD:s interna resursallokering och stärka jämställdhetsintegreringen i ramberedningen.
- Utrikesförvaltningen ska fortsätta att systematiskt jämställdhetsintegrera interna dokument såsom **riktlinjer och mallar** och se över behovet av nya verktyg.
- Utrikesförvaltningen ska fortsatt intensifiera sitt **kommunikationsarbete** om den feministiska utrikespolitiken och dess metoder och resultat. Under 2020 ska viktiga jubileer i det internationella jämställdhetsarbetet, inte minst firandet av Peking+25 och FN:s säkerhetsresolution 1325+20, användas för att ytterligare manifestera och kommunicera jämställdhetsfrågorna.
- Utrikesförvaltningen ska fortsätta stärka jämställdhetsintegreringen av sin **bidragshantering**. I linje med detta ska utrikesförvaltningen verka för att jämställdhetsanalyserna stärks i beslutsunderlag och uppföljningar.
- Utrikesförvaltningen ska verka för jämställdhet vid **rekryteringar och tillsättningar** på alla nivåer, såväl till UD som till utlandsmyndigheterna, inklusive vad gäller lokalanställda, honorärkonsuler och handelssekreterare.
- Utrikesförvaltningen ska sträva efter jämställdhet vid **nomineringar** av svenskar till internationella tjänster och överlag öka erfarenhetsutbytet om, och vässa den strategiska samordningen av, representationsfrågorna.
- Utrikesförvaltningen ska fortsätta sitt interna arbete med att **förebygga, utreda och åtgärda sexuella trakasserier**.
- Utrikesförvaltningen ska vidareutveckla och stärka jämställdhetsperspektivet i all sin **kompetensutveckling** och även fortsätta satsa på riktad jämställdhetsutbildning.
- Utrikesförvaltningen ska inom ramen för den **konsulära verksamheten** fortsätta att utveckla arbetet på familjekonfliktområdet, med fokus på barn- och tvångs-äktenskap. Arbetet handlar både om förebyggande insatser och om att effektivisera stödet till drabbade personer i en hederspräglad kontext som vid resa riskerar, eller utsätts för, tvångsäktenskap, könsstympning eller hot och våld i nära relation. Regeringen har i och med år 2020 permanentat satsningen genom att inkorporera den i den ordinarie verksamheten. Därmed fortsätter arbetet med att bland annat systematisera handläggningen och stärka samverkan och utbildningsinsatser i Sverige liksom vid utlandsmyndigheterna i de berörda regionerna.
- Utrikesförvaltningen ska fortsätta att jämställdhetsintegrera förvaltningens **säkerhetsarbete** samt fortsätta att jämställdhetsintegrera arbetet med utlandsorganisationens **fastigheter**.

2. Aktörer

2.1 Övergripande

Den feministiska utrikespolitikens handlingsplan ska genomföras av hela utrikesförvaltningen. Utrikesförvaltningen ska verka för breda partnerskap och allianser i genomförandet av handlingsplanen och de internationella åtagandena för jämställdhet.

Utrikesförvaltningen ska inkludera män och pojkar i förändringsarbetet för jämställdhet. Detta är avgörande för att åstadkomma reell och hållbar förändring i syfte att uppnå såväl jämställdhet som förändrade maktförhållanden. Diskriminerande könsnormer är ett hinder för alla människors möjligheter att nå sin fulla potential och bidra till en positiv samhällsutveckling.

2.2 Sverige

Politiken och handlingsplanen ska genomföras i samarbete med övriga Regeringskansliet. Arbetet ska även ske i samverkan med statliga myndigheter. Som ett led i detta ska Utrikesdepartementet fortsätta att se över sina myndigheters styrande dokument (inklusive instruktioner, regleringsbrev, tematiska/regionala/bilaterala strategier med flera styrdokument) för att säkerställa att styrning och uppföljning ligger i linje med den feministiska utrikespolitiken. Utrikesdepartementet ska även säkerställa att nya styrdokument står i samklang med denna politiska inriktning.

Arbetet ska vidare bedrivas i dialog med ett brett spektrum av andra aktörer i det svenska samhället, exempelvis kvinno-, ungdoms- och människorättsorganisationer, trossamfund, näringslivet, fackliga organisationer och universitet.

2.3 EU och Norden

EU:s gemensamma utrikespolitik är ett centralt verktyg för genomförandet av den feministiska utrikespolitiken. Utrikesförvaltningen ska kontinuerligt säkerställa att EU:s jämställdhetsmål genomsyrar unionens arbete i alla led. Detta ska ske genom samverkan med EU:s medlemsstater på både huvudstads- och landnivå, genom samarbete med EU:s institutioner och delegationer och genom strategiskt påverkans- och förhandlingsarbete i Bryssel. Som ett led i detta ska utrikesförvaltningen bland annat samarbeta med Europaparlamentet och med de delar av EU-systemet som har som särskild uppgift att driva jämställdhetsfrågorna, såsom Europeiska utrikestjänstens högnivårådgivare för jämställdhet och säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet, samt andra relevanta funktioner, institutioner och nyckelaktörer.

Samarbetet mellan de nordiska länderna är ännu en plattform för att aktivt bedriva en feministisk utrikespolitisk dialog inom och utom EU och FN. Nordiska ministerrådet är ett exempel på en sådan plattform.

2.4 Närområdet, andra ländergrupper och globalt

Genomförandet av den feministiska utrikespolitiken ska inbegripa dialog och samarbete med länder och ländergrupperingar både i närområdet, regionalt och globalt. Här ska Sverige agera både med sina egna verktyg och genom EU.

I EU:s närområde ska utrikesförvaltningen aktivt driva jämställdhetsfrågor, exempelvis inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken och Östliga partnerskapet, liksom inom utvidgningspolitiken i relation till såväl nuvarande som potentiella kandidatländer. Östersjöstaternas råd utgör ännu en viktig plattform.

I övriga världen ska dialog och samverkan ske med sammanslutningar av länder och regioner. Hit hör, bland många andra, Sydostasiatiska nationers förbund (Asean), Afrikanska unionen (AU), Amerikanska samarbetsorganisationen (OAS), Islamiska samarbetsorganisationen (OIC) och Arabförbundet.

2.5 Multilaterala och globala aktörer

Den feministiska utrikespolitiken ska genomföras genom, och i samarbete med, multilaterala organisationer och aktörer där Sverige är medlem, delägare eller agerar via EU.

Dessa organisationer och aktörer inkluderar bland annat FN och dess fonder, program och fackorgan, där inte minst genomförandet på landnivå har central betydelse. Bland aktörerna ingår även Världsbanken, de regionala utvecklingsbankerna, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Europarådet, Världshandelsorganisationen (WTO), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Internationella Rödakorskommittén (ICRC), Internationella Brottsmålsdomstolen (ICC) med flera.

Utrikesförvaltningen ska också, där det är möjligt och lämpligt, samverka med andra aktörer som har global räckvidd och kan stärka jämställdhetsarbetet. Hit hör såväl enskilda individer som filantropiska organisationer och internationella (inklusive svenska) företag, med flera. Hit hör också forum som syftar till att skapa en global kultur präglad av dialog, respekt och universella värden såsom United Nations Alliance of Civilizations, Unionen för Medelhavet och Anna Lindh-stiftelsen.

2.6 Bilateral aktörer

Den feministiska utrikespolitiken ska genomföras i samarbete och dialog med bilaterala aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Den bilaterala miljön rymmer en uppsjö av aktörer, inklusive företrädare för regeringar, politiska partier, fackliga organisationer, näringslivet, universitet, media, civilsamhällesorganisationer och trossamfund med flera.

Den specifika kontexten avgör vilka aktörer som är viktigast att interagera med för att nå målen för den feministiska utrikespolitiken. Utrikesförvaltningen ska emellertid generellt öka kontakten med kvinnorrättsförsvarare, folkvalda kvinnor, fackförbund, politiska rörelser och civilsamhällesorganisationer i syfte att synliggöra kvinnor som politiska aktörer och stötta kvinnors rätt och möjligheter att organisera sig och utöva politisk makt och politiskt inflytande.

Utrikesförvaltningen ska också synliggöra och stärka kvinnor som ekonomiska aktörer genom att öka sina kontakter med kvinnliga företagare och affärsnätverk och med juridiska aktörer som verkar för kvinnors stärkta ekonomiska rättigheter.

3. Verktyg och metoder

3.1 Övergripande

Den feministiska utrikespolitiken innebär att utrikesförvaltningen ska anlägga ett systematiskt rättighets- och jämställdhetsperspektiv

- i den fortlöpande verksamheten, från analys till uppföljning och ny analys
- inom alla politikområden.

Utrikesförvaltningen ska utnyttja den omfattande kunskap som redan finns inom förvaltningen och andra svenska myndigheter för att driva jämställdhetsarbetet framåt. Detsamma gäller befintlig kunskap och analys inom de multilaterala organisationerna.

3.2 Analys och informationsinhämtning

Utrikesförvaltningen ska löpande beakta hur verksamheten kan bidra till ökad jämställdhet och ett stärkande av kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Detta kan ske genom jämställdhetsanalyser i relevanta handlingsplaner och strategier.

För att vara rättvisande ska analyserna ta hänsyn till att kvinnor och flickor, män och pojkar, inte är homogena grupper utan har olika identitet, behov, inflytande och livsvillkor. Analysen måste därför beakta fler faktorer än kön, såsom ålder, geografisk hemvist, socioekonomisk status, könsidentitet och könsuttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, funktionsvariation, utbildningsnivå, trosuppfattning och religion.

Utrikesförvaltningen ska också använda sig av jämställdhetsanalyser baserade på köns- och åldersuppdelad statistik, i rapportering och i fortlöpande verksamhet. Som ett led i detta ska utrikesförvaltningen efterlysa den typen av data om den saknas hos bilaterala och multilaterala aktörer samt civilsamhällesorganisationer eftersom det utgör en förutsättning för att kunna göra en jämställdhetsanalys.

Utrikesförvaltningen ska, vid sidan om inhämtning av kvantitativa data, även beakta och efterfråga kvalitativ rapportering från såväl multilaterala som bilaterala och andra källor (inklusive EU).

Forskningen om betydelsen av jämställdhet inom områden som berör utrikespolitiken växer mycket snabbt. Det är centralt att ta tillvara denna forskning i genomförandet av handlingsplanen.

De mönster som framträder i analysarbetet och informationsinhämtningen ska relateras till målen för den feministiska utrikespolitiken och användas för att utveckla arbetet för jämställdhet.

3.3 Ansvarsutkrävande och påverkan

Utrikesförvaltningen ska verka för att EU samt bilaterala, multilaterala och internationella aktörer och institutioner:

- har lagstiftning, respektive styrdokument, som utgår från internationell rätt och internationella överenskommelser, samt följer dessa regelverk
- använder ett intersektionellt perspektiv i jämställdhetsanalyser och annat arbete,
- tar fram köns- och åldersuppdelad statistik
- höjer sin kompetens om jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter,
- höjer sin kompetens och stärker sitt förebyggande arbete mot diskriminerande regler, normer, stereotyper kring kön, könsidentitet, könsuttryck och sexuell läggning
- bedriver en organisations- och personalpolitik som skapar icke-diskriminerande strukturer och främjar jämställdhet, inklusive fler kvinnor i ledande positioner
- avsätter resurser för arbete med jämställdhet och kvinnors, flickors och hbtq-personers mänskliga rättigheter, inklusive personella resurser och expertis för jämställdhetsarbete.

Som ett led i detta arbete ska utrikesförvaltningen aktivt samverka med existerande ansvarsutkrävande mekanismer och verka för konkreta framsteg för alla kvinnor och flickor.

Utrikesförvaltningen ska samverka med de multilaterala aktörerna och använda Sveriges styrelseuppdrag, delägarskap, medlemskap, partnerskap och andra verktyg för att driva på såväl normativt som operativt arbete för jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Utrikesförvaltningens strategier för multiorganen ska användas för att betona och följa upp aktörernas jämställdhetsarbete med inriktning på att arbetet ska leda till konkreta resultat.

3.4 Agendasättande, arrangemang, delegationer och besök

Utrikesdepartementet ska vid relevanta möten, konferenser eller sidoarrangemang lyfta fram jämställdhetsfrågor och förändringsaktörer för jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Utlandsmyndigheterna ska göra detsamma inom sina respektive verksamhetsområden och kontexter.

Utrikesförvaltningen ska jämställdhetsintegrera de aktiviteter som Sverige deltar i, arrangerar eller stöder finansiellt, såväl bilateralt som multilateralt. Utrikesförvaltningen ska, som ett led i detta, använda denna typ av plattformar för att synliggöra, och därmed stärka, kvinnor, flickor och hbtq-personer som aktörer och säkra att tillgänglig kompetens tillvaratas.

Utrikesförvaltningen ska kontinuerligt se över sammansättningen av sina besöksprogram och delegationer och förhandlingsteam så att dessa i så stor utsträckning som möjligt är jämställdhetsintegrerade och bidrar till att synliggöra kvinnor, flickor och hbtq-personer som aktörer. Tydliga förväntningar ska ställas på företag kring hållbart företagande i samband med att de följer med på främjarresor utomlands. Detta inkluderar även förväntningar på att främja jämställdhet när man gör affärer utomlands.

3.5 Alliansbyggande, plattformar, vängrupper

Utrikesförvaltningen ska bygga allianser och plattformar för genomförandet av de internationella åtagandena för jämställdhet och alla kvinnors och flickors rättigheter. Med hjälp av dessa allianser och plattformar ska utrikesförvaltningen skapa ett brett partnerskap för jämställdhet. Global Deal är ett exempel på en plattform som främjar jämställdhet genom att verka för bättre arbetsvillkor och produktiva arbetstillfällen för kvinnor.

På det bilaterala planet kan nätverk och allianser ta sig otaliga uttryck (EU-konstellationer, CSO-samråd rådgivande nätverk och enstaka informella dialogpartners). Regelbundna sammankomster med dessa nätverket och allianser kan vara viktiga påverkansinstrument och ge värdefull information.

3.6 Dialog för påverkan och informationsinhämtning

Jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inklusive sexuella och reproduktiva rättigheter, ska kontinuerligt tas upp i dialogen med officiella företrädare för stater, EU, multilaterala organisationer och andra relevanta aktörer. Frågorna ska vara centrala, integrerade och ömsesidigt förstärkande delar av dialogen – vare sig det handlar om utrikes- och säkerhetspolitik, utvecklingspolitik, handelspolitik eller främjande. Dialog med politiska, militära, religiösa och ekonomiska beslutsfattare är central.

Även om framstegen har varit betydande möter arbetet för kvinnors, flickors och hbtq-personers rättigheter ofta, och i vissa sammanhang ett alltmer aktivt, motstånd. Utrikesförvaltningen ska bemöta sådant motstånd genom att stå upp för Sveriges

värderingar och presentera starka konkreta argument och välgrundade analyser. Betydelsen av kunskap, statistik och jämförbara data kan inte underskattas för att påverka och skapa opinion. Samtidigt ska den feministiska utrikespolitiken bidra till dialog och genomföras på ett sätt som ger största möjliga genomslag. Att diskutera svenska och internationella erfarenheter, utmaningar och lösningar kan i vissa lägen vara en väg framåt. Ett annat sätt kan vara att lyfta fram lärande goda exempel från såväl länder som organisationer. Ännu en väg kan vara att, utöver rättighetsperspektivet, belysa det effektiva och hållbara i att investera i jämställdhet, öka förvärvsfrekvensen och stärka hela samhällets humankapital.

Dialog med internationella, nationella och lokala kvinnoorganisationer, liksom med andra civilsamhällesorganisationer, är centralt för att stötta och synliggöra dem. Det är också av avgörande betydelse att ta del av dessa aktörers kunskap, problemanalys och förslag i syfte att skapa förutsättningar för hållbara lösningar.

3.7 Främjande och kompetensutveckling

Utrikesförvaltningen ska utnyttja Sverigefrämjandet för att driva jämställdhet samt kvinnors och flickors rättigheter, dels som en enskild agenda, dels som en del av Sverige bilden.

Utrikesförvaltningen och dess myndigheter ska kunna bidra med riktad kompetensutveckling för att exempelvis säkerställa att potentiella förändringsaktörer i ledande positioner får kunskap om jämställdhet.

3.8 Förhandlingar, uppföljningsmekanismer och översyner

Utrikesförvaltningen ska använda förhandlingar, översynskonferenser och uppföljningsmekanismer för att säkerställa att kvinnors och flickors rättigheter och deltagande försvaras och/eller stärks. Detta gäller bland annat uppföljningen av den så kallade Pekingplattformen respektive agendan från Internationella konferensen om befolkning och utveckling (ICPD), genomförandet av Agenda 2030 samt förhandlingarna i FN:s råd för mänskliga rättigheter och inom EU:s utvidgningspolitik.

Utrikesförvaltningen ska bidra till att Europeiska unionens råd antar slutsatser och andra politiska dokument som stärker EU:s jämställdhetsarbete, såväl internt som i den externa politiken. EU:s handlingsplan för jämställdhet i externa relationer 2016–2020 är vägledande i EU:s externa politik och är därför viktig att påverka i rätt riktning. Andra centrala EU-processer är bland annat EU:s interna jämställdhetsarbete och förhandlingarna av det fleråriga finansiella ramverket (MFF) samt även EU:s politiska avtal (t.ex. Post Cotonou), deklARATIONER och överenskommelser med tredje land.

Regionala överenskommelser och översyner kan också ha stor betydelse för möjligheterna att driva jämställdhetsfrågorna.

3.9 Rutiner för bidragshantering, rutiner, rapportering mm

Utrikesförvaltningen ska säkerställa att dess process för bidragshantering följer regeringsbeslut och Regeringskanslibeslut om jämställdhetsintegrering. Större vikt ska läggas vid jämställdhetsintegrering vid beslut om fördelning av bidrag. Jämställdhetsanalyser ska ingå som en del i beredningen och principer om jämställdhetsbudgetering ska tillämpas. Medel inom de anslagsposter inom internationellt bistånd, internationell samverkan samt handel- och främjande som Utrikesdepartementet disponerar, eller beslutar om, ska utnyttjas mer strategiskt för att främja jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter.

Utrikesförvaltningen ska fortsätta arbetet med att säkerställa att mallar och rutiner bidrar till att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten.

Utrikesförvaltningen ska fortsätta att särskilt belysa jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter, inklusive SRHR, i den fortlöpande uppdateringen av utrikesförvaltningens rapporter om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Utrikesförvaltningen ska även integrera jämställdhetsperspektivet i annan rapportering.

3.10 Tjänster i internationella organisationer, institutioner och fredsfrämjande insatser

Utrikesförvaltningen och dess utsändande myndigheter ska använda sekonderingsarbetet som ett instrument för ökad jämställdhet. Detta ska göras genom att aktivt eftersträva jämställdhet vid nomineringar till internationella poster och även säkerställa att kunskap och kompetens om jämställdhet finns hos de representanter/tjänstemän som Sverige utser och sänder ut. Detta ska också göras genom att identifiera, och nominera svenska experter till, strategiska tjänster som genom sin tjänstenivå eller sitt tjänsteinnehåll kan bidra till att driva på det internationella arbetet för jämställdhet. Utrikesförvaltningen ska också verka för att multilaterala aktörer och internationella institutioner bedriver en aktiv organisations- och personalpolitik som skapar icke-diskriminerande organisationsstrukturer och främjar jämställdhet, inklusive fler kvinnor i ledande positioner.

4. Ansvarsfördelning, styrning och stöd för utrikesförvaltningens arbete

4.1 Ansvarsfördelning och styrning

Chefernas ledarskap och ansvarstagande är avgörande för att den feministiska utrikespolitiken ska få fortsatt genomslag i verksamheten och genomföras i enlighet med handlingsplanen. Ansvaret ligger på chefer på såväl politisk nivå som på tjänstemannanivå och innefattar allt från att lägga upp verksamheten i enlighet med planen till att skapa utrymme för att såväl de själva som deras medarbetare ska kunna ägna sig åt den kompetensutveckling, analys och uppföljning som ingår i arbetet med planen och politikutvecklingen.

Handlingsplanen ingår i utrikesförvaltningens verksamhetsplanerings- och resursprocess. Därmed ska handlingsplanen och arbetet med den feministiska utrikespolitiken, inklusive budgetallokeringar, ingå i ordinarie verksamhetsplanering, styrning och uppföljning samt i den löpande dialogen mellan Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheterna. I denna dialog bör utrikesförvaltningen beakta de många goda förslag som både utlandsmyndigheter och enheter har om hur den feministiska utrikespolitiken kan fortsätta att drivas framåt i olika sammanhang.

Uppföljning och analys är centralt i arbetet med att åstadkomma konkreta framsteg. Tanken med en årlig handlingsplan är just att utrikesförvaltningen ska kunna använda sina erfarenheter, dialoger och faktainsamlingar i vidareutvecklingen av arbetet. En annan tanke med en årlig plan, som är publik och tillgänglig både internt och externt, är att arbetet ska kunna följas av andra och ge möjlighet till ansvarsutkrävande och förslag från externa aktörer.

En intern samrådsgrupp, ledd av jämställdhetsambassadören, bidrar till att utveckla arbetet med politiken och inbegriper fokalpunkter på såväl enheter som utlandsmyndigheter. Fokalpunkterna i Stockholm samlas regelbundet för samråd under ledning av jämställdhetsambassadören. Chefernas involvering och stöd till fokalpunkterna, och det löpande samrådet, är avgörande.

4.2 Kommunikationsarbete

Utrikesförvaltningen ska utveckla kommunikation och offentlig diplomati som strategiska verktyg i arbetet med den feministiska utrikespolitiken, både internt och externt. Kommunikationsenheten och berörda enheter tar fram material som stödjer arbetet.

Under 2020 ska viktiga jubileer i det internationella jämställdhetsarbetet användas för att ytterligare manifesteras och kommuniceras jämställdhetsfrågorna. Detta gäller 25-årsjubileet av Pekingdeklarationen och -plattformen och 20-årsjubileet av FN:s säkerhetsresolution 1325.

Utrikesförvaltningen ska fortsatt arbeta med och utveckla olika kommunikationskoncept som når ut med, och bidrar till, jämställdhetsarbetet. Ett exempel är WikiGap som syftar till att öka representationen av kvinnor på Wikipedia genom att anordna skivastugor på olika håll i världen. Ett annat är #GirlsTakeover som syftar till att synliggöra flickors rättigheter och aktörskap genom att bjuda in unga tjejer att delta i arbetet på en svensk utlandsmyndighet. Utöver det kan initiativ, möten, kampanjer och årsdagar utgöra utgångspunkter för fokuserade kommunikationsinitiativ.

De återkommande skildringarna som belyser politiken i praktiken fortsätter att publiceras på swemfa.se

Temasidan för den feministiska utrikespolitiken på UD Portalen, liksom temasidan på regeringen.se, uppdateras löpande med relevant information och material på jämställdhetstemat.

4.3 Kompetensförsörjning och -utveckling

Jämställdhet och mångfald är en prioritering i utrikesförvaltningens arbete med kompetensförsörjning och -utveckling. I linje med det fortlöper arbetet med att främja jämställdhet i såväl rekryteringssammanhang som vid befordran och tillsättningar. Och mot den bakgrunden ingår utbildningsmoment och diskussioner om jämställdhet och alla kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna i utbildningar för chefer och för nyanställda (inklusive diplomatprogrammet), liksom i chefs- och regionmöten med flera forum.

Utrikesförvaltningens webbutbildning för att stödja genomförandet av den feministiska utrikespolitiken ses över och återlanseras. Andra stöd som uppdateras är dialogmaterialet om SRHR kallat ”Dialog för förändring: Ett material till stöd för policydialog om SRHR”. Under 2019 tog utrikesförvaltningen också fram en utbildning som stöd i arbetet mot människohandel och prostitution.

Dessutom erbjuder Regeringskansliet centralt stöd för jämställdhetsarbetet i olika former, bland annat en webbutbildning i jämställdhet, ”Jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet, e-utbildning”. Ett annat exempel är analysverktyget JämKas, liksom olika handledningar i genomförandet av jämställdhetsanalyser.

Bilaga: Förhållningssätt och grundvalar för arbetet med feministisk utrikespolitik

Övergripande

Den feministiska utrikespolitiken tar sin utgångspunkt i folkrättsligt bindande åtaganden och andra överenskommelser, av vilka ett antal nämns nedan. Den feministiska utrikespolitiken tar också sin utgångspunkt i nationella politiska mål. Dessutom har utrikesförvaltningen etablerat ett perspektiv och ett förhållningssätt för sitt arbete.

Förhållningssättet och kärnan i den feministiska utrikespolitiken

Den feministiska utrikespolitiken är ett förhållningssätt som innebär att utrikesförvaltningens arbete ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv som kan sammanfattas i tre ”R”:

- **Rättigheter:**
Utrikesförvaltningen ska verka för alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inklusive genom att motverka alla former av våld och diskriminering som begränsar deras handlingsutrymme.
- **Representation:**
Utrikesförvaltningen ska verka för kvinnors deltagande och inflytande i beslutsprocesser på alla nivåer och inom alla områden, och eftersträva dialog med kvinnliga företrädare på alla nivåer, inklusive inom civilsamhället.
- **Resurser:**
Utrikesförvaltningen ska verka för att resurser fördelas så att jämställdhet, och alla kvinnors och flickors lika möjligheter att åtnjuta de mänskliga rättigheterna, främjas. Utrikesförvaltningen ska också verka för riktade insatser för olika målgrupper.

Arbetet ska alltid utgå från människors vardag och den kontext dessa människor befinner sig i (Realitet).

Jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet

Regeringen har beslutat att Regeringskansliet ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i all sin verksamhet 2016–2020 (S2016/01917/JÄM, S2016/04472/JÄM). De åtaganden som Utrikesdepartementet gör på området framgår av denna årliga handlingsplan. Jämställdhetsintegrering innebär att jämställdhet ska beaktas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, och att detta ska göras av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet. Jämställdhetsministern har ett samordningsansvar för regeringens jämställdhetspolitik och ansvarar också för att samordna regeringens arbete med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet och stödjande departementen i deras utveckling, uppföljning och utvärdering av uppnådda resultat. RK-beslut Jämställdhetsintegrering i RK 2016–2020 (FA2016/00907/PROT) anger hur arbetet med jämställdhetsintegrering ska bedrivas inom Regeringskansliet.

Nationella mål

Den feministiska utrikespolitiken är en del av regeringens samlade arbete för jämställdhet och bidrar på så sätt till att förverkliga det övergripande jämställdhetspolitiska målet: ”Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv”. Utifrån det övergripande målet för den nationella jämställdhetspolitiken arbetar regeringen utifrån sex underliggande mål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande.
- Ekonomisk jämställdhet.
- Jämställd utbildning.
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.
- Jämställd hälsa.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Andra nationella utgångspunkter är politiken för global utveckling, den nationella handlingsplanen för genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet, den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, policyramverket för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd, liksom skrivelsen om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i svensk utrikespolitik och regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter.

Internationella konventioner, EU-fördrag etc

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och konventioner såsom:
 - konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter
 - konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
 - konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor
 - konventionen om barnets rättigheter
 - konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
 - konventionen om avskaffande av rasdiskriminering
 - tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.
- Deklarationerna och handlingsplanerna från FN:s kvinnokonferens i Peking respektive befolkningskonferens i Kairo och uppföljande konferenser.
- FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och efterföljande resolutioner.
- Agenda 2030 om hållbar utveckling och överenskommelserna från konferenserna om utvecklingsfinansiering.

- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, liksom bland annat Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen).
- 1949 års Genèvekonventioner om skydd för krigens offer, med tilläggsprotokoll.
- Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen.
- Flyktingkonventionen från 1951 samt dess tilläggsprotokoll från 1967.
- Fördraget om Europeiska unionen.
- EU:s handlingsplan: Jämställdhet och kvinnors egenmakt: förändring av flickors och kvinnors liv med hjälp av EU:s yttre förbindelser 2016–2020, EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024, EU:s strategiska ansats till, och handlingsplan för, säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet samt relevanta riktlinjer, rådsslutsatser med flera dokument.

